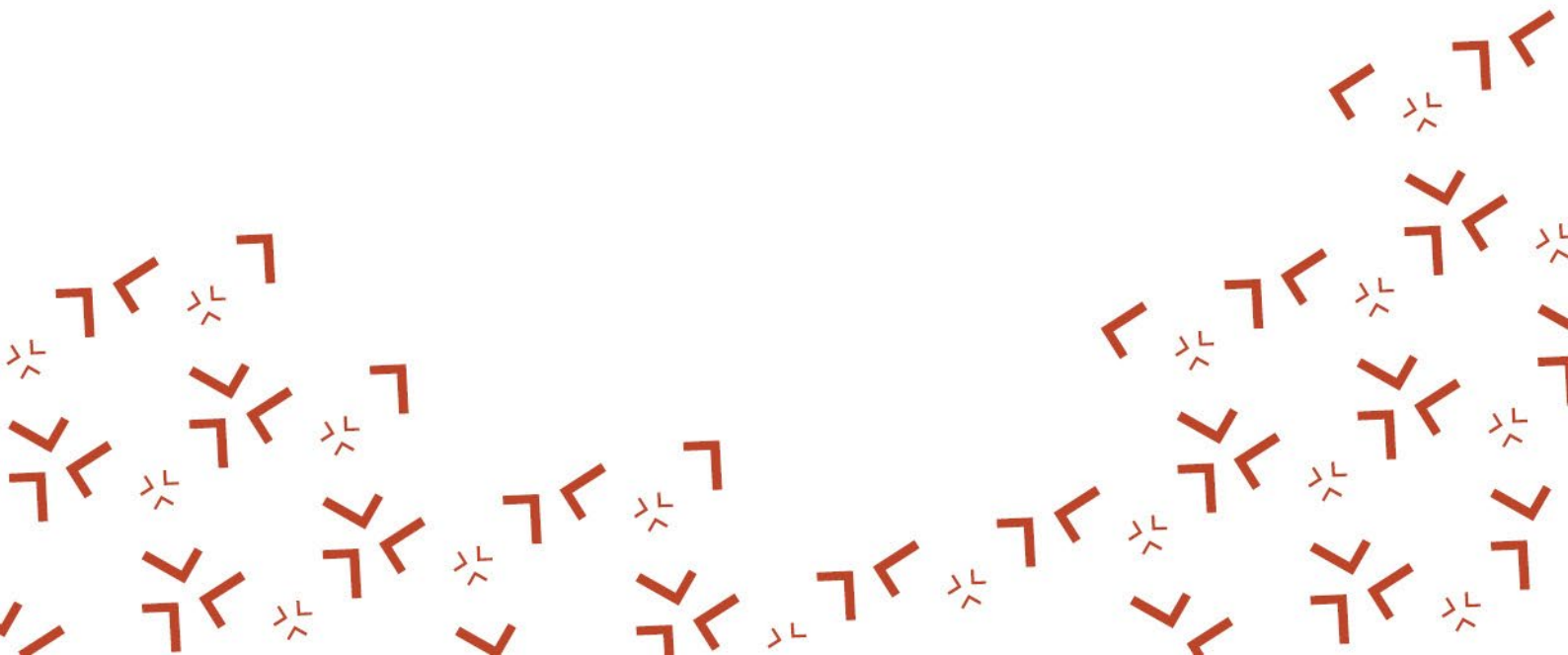

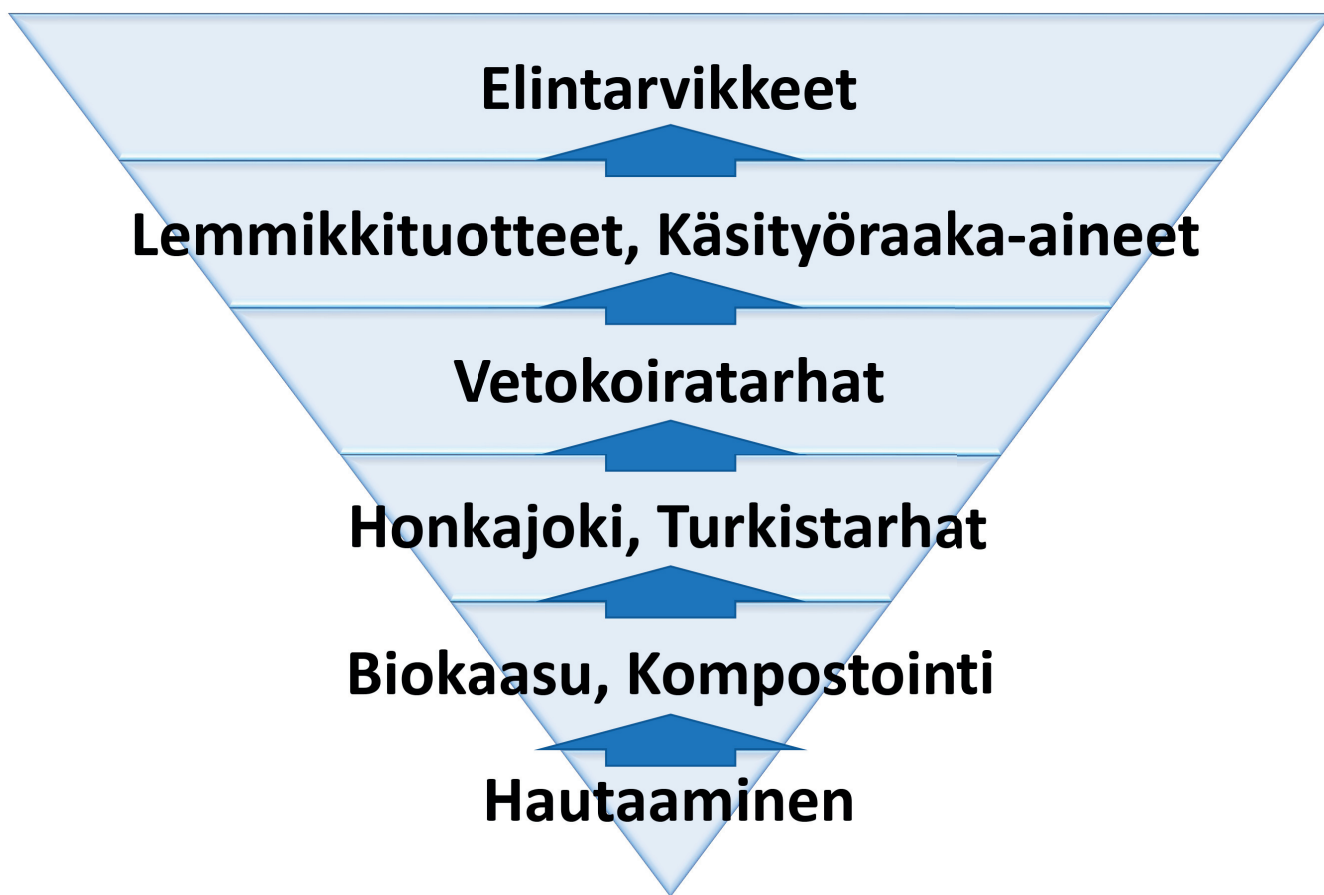
Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Mattila, N. 2022. Poroteurastuksen sivutuotteet – montusta kiertoon. Poromies. 91 (1), 70-71.

POROTEURASTUKSEN SIVUTUOTTET – MONTUSTA KIERTOON

Teksti Niina Mattila

Poroteurastamoissa tuotetaan poronlihan lisäksi merkittäviä määriä erilaisia sivutuotteita. Poron sivutuotteiden potentiaalia voidaan kuvata arvoketju-mallilla. Mitä korkeammalla arvoketjussa raaka-aineesta saatava tuote on, sen parempi taloudellinen tulo siitä voidaan saada.

Poroteurastuksen sivutuotteiden hyödyntäminen lisää poronlihatuotannon taloudellisen kestävyuden lisäksi myös poronhoidon ekologista kestävyyttä. Hyödyntämällä poroteurastuksen sivutuotteet maksimaalisesti, olisi poroteurastamolla mahdollisuus päästä tilanteeseen, jossa haudattavaa jätettä ei synny lainkaan.

Teurastuksessa mahat ja suolet sisältöineen muodostavat merkittävän

osan teurastamoilta kertyvästä sivutuotemäärästä. Poroteurastamoilla ne yleensä haudataan. Kuitenkin esimerkiksi lemmikituotteissa pötsiä pidetään koiran hyvinvointia edistävänä, haluttuna tuotteena. Suurin este tai haaste poronsivutuotteiden hyödyntämisessä on asianmukainen talteenotto, käsittely ja varastointi teurastamolla, sekä niihin liittyvän teknologian puute. Esimerkiksi Sallassa maha-suolijätteen käsittelylaitetta on kehitetty viimeksi yli 20 vuotta

sitten, minkä jälkeen toimimattomaksi todettu laite on ollut vuosikymmenet käyttämättömänä teurastamon takapihalla.

Lapin ammattikorkeakoulu on käynnistänyt Lapin liiton EAKR-rahoituksella Poroteurastuksen sivutuotteet hiilineutraaleiksi - PoSiHIILI -hankkeen. Hankkeen tavoitteena on selvittää vaikeasti hyödynnettävien poroteurastuksen sivutuotteiden talteenottomahdollisuuksia sekä kehittää talteenoton vaatimaa teknologiaa. Tavoitteena on myös edistää sivutuotteisiin ja kiertotalouteen pohjautuvaa yritystoimintaa mahdollistamalla uudentyyppisten tuotteiden jalostamista sekä parantaa samalla paikallisten elinkeinojen kannattavuutta.

Hanketta toteuttaa Lapin ammattikorkeakoulu eri osaamisryhmiensä yhteistyönä Kemissä ja Rovaniemellä.

Tulevaisuuden biotalous hallinnoi hanketta ja toteuttaa mm. sivutuotteiden talteenottoa, laitteistojen käytännön testausta ja yritysyhteistyö-

tä. Uudistuva teollisuus kehittää pilotoitavat laitteistot Älypajassa, ja Älykäs rakennettu ympäristö suunnittelee ja toteuttaa laitteille sopivat suojarakenteet. Elinkeinon puolelta hankkeen pilottikohteena on Sallan poroteurastamo. Toteutuksessa on mukana eri aihealueiden osaajia, joiden kautta hankkeen kehitystyöhön saadaan mukaan niin elinkeinon tarpeet kuin lainsäädännön vaatimuksetkin.

Hankkeella avataan uudenlaista yhteistyötä tutkimus- ja koulutusosaajien ja alkutuotannon elinkeinon välil-

le. PoSiHIILI-kehittämishankkeen rinnalla toteutetaan PosiLAITE-investointihanketta, jossa toteutetaan pilotointia varten rakennettavat prototyyppit kehitettävistä laitteista.

Hankkeissa tuotettava tieto on julkista, ja kaikkien poroteurastamoiden käytettävissä. Hankkeiden toteutusaika päättyy kesällä 2023, joten toiminta-aikaa pilottilaitteiden käytännön testaukseen on tulevan syksyn teuras-kausi.

Kirjottaja on Lapin ammattikorkeakoulun hallinnoiman PoSiHIILI-hankkeen asiantuntija

LAPIN LIITTO

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020